

Ö N S Ö Z

Ülkemizde bilimler alanında sosyal bilimlere, sosyal bilimler içerisinde de en fazla merak ve ilgi Tarihe karşıdır. Günümüzde hemen hemen her konuşmanın, sohbetin ve tartışmanın içinde mutlaka tarih vardır. İdeolojik tartışmaların vazgeçilmez kaynağı tarihtir. Ekonomiden Sosyolojik tahlillere kadar her kesim tarihle ilgili bilgi ve kaynaklara yönelmek zorundadır artık.

Toplumun hemen her kesimi tarihe ve tarihsel olaylara bulunduğu konumdan bakmaya yeltenmektedir. Bazı kesimler "kulaktan duydukları", bilimsel araştırmalara dayanmayan bilgilere sahiptirler. Bazı kesimler de bilinçli olarak tarihi "tahrif etmeye" çalışmaktadır. Her iki kesimin yaklaşımı tarihin bilimsel ve doğru bir şekilde sunulmasıyla yok edilebilir, insanlarımızı "tarihin günümüzdeki babaları" yapmak yerine daha sağlıklı çözümlere ulaşmalarına yardımcı olmak amaç olarak önümüze konulmalıdır.

Toplumun geleceğini şekillendirecek olan gençlerimize doğru ve sağlıklı bir tarih bilinci taşımanın gerekli olduğuna inanıyorum. Türkiye gençliği tarihi sağlıklı bir şekilde algıladığında daha demokratik ve hoşgörülü yetiştirilebilir.

Son yıllarda toplumumuzda özellikle de gençlerimizde tarihe olan ilgi giderek artmaktadır. Konusu tarih olan araştırmaların çoğaldığı ve kitapçılarda en çok satılan kitapların bunlar olması tesadüfi değildir.

Gençlerimizin tarihle tanışmaları okul sıralarında başlamaktadır. Tarih dersleri öğretmenin yetersizliği, müfredat programının olumsuzluğu ve ders kitaplarının kötü yazılması gibi nedenlerle okullarımızda "en sevilmeyen" dersler arasına girmiştir. Daha çok öğretim yöntemleri çocuklarımızın tarih dersini bir "ezber ders" gibi algılamalarına neden olmuştur. Doğal olarak tarihin okullarda doğru bir şekilde sunulmaması da gencin bu dersten soğumasına yol açmaktadır.

Gençlerimizin kafasını karıştıran anlayışlardan hızla uzaklaşmalıdır. Örneğin; aynı ders kitabında paragrafın ilk cümlesi, "1071'de Malazgirt Savaşı'nı kazanan Türkler, Anadolu topraklarına ayak bastılar." şeklinde, son cümlesi ise; "Anadolu ezelden ebede Türk yurdudur", sözleri ile bitirilen tarih, gençlerimize kafa bulandırıcıdan öte bir işleve sahip olmayacaktır.

Tarih Vakfı ve Alman Georg Eckert Enstitüsü'nün çeşitli ülkelerde ve Türkiye'de lise öğrencileri üzerine yaptıkları araştırmaların sonuçları bize hedef kitlemiz kimdir ve neden böyle bir çalışmaya ihtiyaç duymaktayız sorularına yanıt verir niteliktedir. Araştırmaya göre;

- 1) Tarihe en çok Türk öğrenciler ilgi gösteriyor.
- 2) Tarih ders kitaplarına en az güvenen gruptan biri Türk öğrenciler,

3) Türkler tarih eğitiminde görsel, işitsel yöntemlerin kullanılmasını en çok isteyen grup,

4) Türk öğrenciler **en çok** çağdaş tarihle **ilgileniyor**,

5) Ayrıca yaptığım bir araştırmada gençlerimiz; "Ders kitaplarından memnun musunuz, yararlanabiliyor musunuz? sorusuna % 76'lık kısmı "Hayır" yanıtı vermiştir.

* * * *

Mevcut tarih ders kitaplarımız ve programlarımız çocuklarımızın yurttaş ve birey olmalarına engel. Milli tarih programında "yurttaşlık görevinden" söz edilmiş, yurttaş hakları programda yer almamıştır. Bu tür ders programları yüzünden çocukları, devlete ve büyüklere karşı itaatkar, devleti kutsayan bir anlayışla yetiştiriyoruz. Okulda Vatandaşlık ve insan Hakları derslerine girerken öğrencilerime soruyordum; "Sen mi daha önemlisin? Devlet mi?" Çocuğun yanıtı hiç tereddütsüz "devlet" oluyordu. Şu andaki okul programları, Devleti "Kadim Devlet" bireyleri ise devletin "kulları" olarak düşündürüyor.

* * * *

Tarih dersinin amacı "**kul** yetiştirmek" olamaz. Öyleyse tarihi sorgulatacak, tarih bilinci vereceğimiz öğrencilerimiz. Onların eleştirel bakışlarına, yorumlarına olanak tanıyacağız. Çocukların bunu yapabilmeleri "**doğru ve işlevsel**" bilgilerle donatılmalarına bağlıdır. İşte çalışmamızın bir amacı da bu gerekliliği ortaya koymak içindir.

* * * *

Tarih derslerine başlanırken bence ilk konumuz "**ülkemiz ve insanlarımız**" olmalıdır. Bu ülkede etnik, dinsel ve kültürel farklılıkların bizlere zenginlik ve hoşgörü katacağını çocuklarımıza göstermek zorundayız. Geleceğin hoşgörülü toplumuna böyle ulaşabiliriz.

* * * *

Çalışmam incelendikçe bazılarımızın hoşua gitmeyecek şeylerle karşılaşılacaktır. Hoşumuza gitmese de bundan "**gocunmadan**" serinkanlıca üzerinde düşünmemizin yararlı olacağını sanıyorum. Amacımız ne başkalarını "**inkâr etmek**" ne de "Türkleri" küçültmektir. Hatta tarih ders kitaplarında Türkleri "yüceltmek"(!) uğruna yazılan, ama gerçekte Türklerle ilgili olmayan "bilgi" yığınlarının Türkleri küçük düşürdüğünü sanıyorum. Hititler, Frigler, Lidyalılar, tonyalılar, Urartular, Mitanniler, Hurriler, Kürtler, Ermeniler, Lazlar, Çerkesler, Boşnaklar, Afganlılar, Rumlar ve Türkler, Aleviler, Sünniler, Hıristiyanlar, Museviler, Süryaniler, Yezidiler, Asuriler, Keldaniler, Araplar, Nesturiler... Anadolu'nun renkli mirası... **Anadolu'nun tarihsel mirasını barış içinde birlikte paylaşmak ve yaşatmak ümidiyle.**

İsmail AYDIN

Ankara, Ekim 2001